

DR.10 IZVJEŠTAJ O OCJENI DOKTORSKOGA RADA ¹		
PODACI O DOKTORANDU / DOKTORANDICI		
Ime i prezime doktoranda / doktorandice:	Martina Horvat	
Matični broj doktoranda / doktorandice:	SDRP2009	
OPĆI PODACI O STUDIJU		
Nositelj studija:	Pravni fakultet Sveučilište u Zagrebu	
Naziv studija:	Doktorski studij socijalni rad i socijalna politika	
Naziv partnerske institucije (u slučaju da se radi o dvojnog doktoratu):		
Naziv upisanog doktorskog studija na partnerskoj instituciji (u slučaju da se radi o dvojnog doktoratu):		
Područje / polje / grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):	Društvene znanosti, socijalne djelatnosti, socijalna politika	
PODACI O DOKTORSKOM RADU		
Jezik pisanja rada:	Hrvatski	
Naslov doktorskoga rada:	Na jeziku pisanja rada	Višerazinski čimbenici ispadanja iz sustava osnovnoškolskog obrazovanja iz perspektive stručnjaka i mladih
	Na hrvatskom	Višerazinski čimbenici ispadanja iz sustava osnovnoškolskog obrazovanja iz perspektive stručnjaka i mladih
	Na engleskom	Exploring multilevel factors of early school leaving from primary education through the perspectives of professionals and youth
MENTOR(I)		
	Ime i prezime, titula:	Ustanova, država:
Mentor:	Zdenko Babić, prof.dr.sc.	Pravni fakultet Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska
Mentor:		
POVJERENSTVO ZA OCJENU DOKTORSKOGA RADA		
	Ime i prezime, titula:	Ustanova, država:
Imenovano povjerenstvo za ocjenu doktorskoga rada ² :	1.. Marijana Majdak, prof.dr.sc.	Pravni fakultet Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska
	2..Gordana Berc, prof.dr.sc.	Pravni fakultet Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

¹ Ispunjeni obrazac DR.10 poslati u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisan, u nadležnu referadu.

Obrazac popunjava predsjednik Povjerenstva za ocjenu doktorskoga rada.

² 6. i 7. član povjerenstva dopušteni su samo u slučaju dvojnog doktorata

	3..Martina Ferić, prof.dr.sc.	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska
	4..	
	5..	
	6..	
	7..	
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo:	Sjednica Vijeća Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 29. travnja 2026. točka dnevnog reda 44.	
OCJENA DOKTORSKOGA RADA		
Oblik pisanja rada:	☒ znanstvena monografija ☐ skandinavski model ☐ umjetnički rad	
Rad se ocjenjuje:	☒ prvi put	☐ nakon dorade
Doktorski rad treba:	☒ prihvatiti ☐ doraditi ☐ odbiti	
Obrazloženje prethodno navedenog mišljenja (uz navođenje izvornog znanstvenog ili umjetničkog doprinosa i novog otkrića):		
<p>Pristupnica Martina Horvat predala je doktorsku disertaciju pod naslovom „Višerazinski čimbenici ispadanja iz sustava osnovnoškolskog obrazovanja iz perspektive stručnjaka i mladih“. Disertacija obuhvaća ukupno 222 stranice teksta uključujući popis literature (240 referenci) i priloge. Rad se sastoji od sljedećih dijelova: Uvoda (str.2-4), Pregleda terminologije (str. 4-7), Analize statističkih podataka (str. 7-16), Pregleda popisa i javnih politika (str. 16-25), Teorijske utemeljenosti istraživanja (str. 25-32), Pregleda dosadašnjih istraživačkih spoznaja (str. 32-51), Ciljeva istraživanja i istraživačkih pitanja (str. 51-52), Kontekstualizacije i operacionalizacije istraživanja (str. 52-55), Metodologije istraživanja (str. 55 -58), Poštivanja etičkih načela (str. 58-62), Sudionika istraživanja (str. 62-69), Provedbe istraživanja (str. 69-75), Obrade podataka (str. 75-80), Rezultata istraživanja (str. 80-182), Rasprave (str. 182-189), Ograničenja istraživanja (str. 189-191), Preporuka za daljnja istraživanja (str. 191-192), Doprinos istraživanja (str. 192-195), zaključka (str. 195-202) i Literature (str. 202-222). Pristupnica se u radu bavi problemom ranog napuštanja obrazovanja u Hrvatskoj koji je nedovoljno istražen. Dosadašnja rijetka istraživanja u hrvatskom kontekstu posebno naglašavaju okolinske rizike povezane s odrastanjem u lošim životnim uvjetima i siromaštvu uz nisku razinu obrazovanja roditelja.</p> <p>U uvodnom dijelu rada pristupnica daje pregled terminologije vezane uz problematiku ispadanja iz školskog sustava, analizu statističkih podataka, pregled propisa i javnih politika te objašnjava teorijsku utemeljenost istraživanja.</p> <p>U skladu s dosadašnjim znanstvenim spoznajama autorica je teorijsko utemeljenje ovog istraživanja usmjerila na teoriju ekoloških sustava, odnosno socijalno-ekološki model koji prepoznaje višerazinske utjecaje na razvoj pojedinca, te na model višedimenzionalne socijalne isključenosti koji opisuje povezanost ekonomskih, socijalnih i institucionalnih dimenzija isključenosti.</p>		

S obzirom na nedovoljnu istraženost fenomena ispadanja iz sustava osnovnoškolskoga odgoja i obrazovanja i njegovih višestrukih posljedica, cilj je ovog istraživanja razumjeti čimbenike na različitim razinama koji doprinose tom procesu, iz perspektive stručnjaka iz različitih sustava podrške i mladih koji su ispali iz osnovne škole.

U skladu s ciljem, istraživanje je koncipirano i provedeno kroz sekvencijalni višemetodski kvalitativni dizajn, u kojem su različite kvalitativne metode primijenjene u uzastopnim fazama radi produbljivanja i kontekstualizacije nalaza te cjelovitijeg razumijevanja kompleksnog fenomena. Istraživanje je provedeno u dvije faze. U prvoj fazi korištena je metoda fokusnih grupa sa stručnjacima iz različitih sustava (obrazovanja, socijalne skrbi, pravosuđa, zdravstva i rada) iz javnih ustanova i civilnog društva koja je omogućila uvid u perspektive stručnjaka o pojavi ispadanja iz osnovne škole te na koje načine različiti sustavi odgovaraju na taj problem. Druga faza istraživanja obuhvatila je višestruku studiju slučaja, čija je svrha bila kroz sedam slučajeva ilustrirati i kontekstualizirati nalaze dobivene u prvoj fazi. Korištenjem studija slučaja omogućeno je razumijevanje individualnih i situacijskih specifičnosti procesa ispadanja iz obrazovanja, kao i djelovanje čimbenika identificiranih u fokusnim grupama.

Rezultati pokazuju da se ispadanje iz osnovnoškolskoga obrazovanja ne može razumjeti izolirano od šireg konteksta socijalne isključenosti, obrazovnih nejednakosti i nedostatnih mogućnosti socijalnog i ekonomskog uključivanja već da ispadanje proizlazi iz međudjelovanja čimbenika na različitim razinama sustava. Pritom se posebno ističe uloga obiteljskog konteksta, ali i kumulativni učinak siromaštva, socijalne isključenosti, narušenih odnosa u školi i strukturnih prepreka u pristupu obrazovanju. Iz rezultata je vidljivo da ispadanje iz osnovnoškolskoga obrazovanja najčešće ipak nije nagli događaj, nego proces postupnog udaljavanja od škole, obilježen izostancima, školskim neuspjehom, padom motivacije i slabljenjem osjećaja pripadnosti. Također, u radu su istaknuti i različiti obrasci ispadanja, uključujući socioekonomski uvjetovane, traumatski potaknute, školski uvjetovane i administrativno-strukturne putanje, čime se proširuje postojeće razumijevanje ovog fenomena. Višestruka studija slučaja ilustrira višestrukost rizika, geografski određenu dostupnost intervencija i različite ishode reintegracije. Mladi često internaliziraju neuspjeh i preuzimaju odgovornost za ispadanje, ponajprije kroz opise nedostatka motivacije i nejasne koristi od školovanja, dok stručnjaci u istim slučajevima prepoznaju djelovanje obitelji, škole i drugih mikrosustava te zdravstvene i razvojne teškoće. No istodobno iskazi mladih također, upućuju i na snažan utjecaj obitelji, vršnjaka i životnih okolnosti te osjećaj nepripadanja školi i školski neuspjeh. Dodatni specifični cilj istraživanja bio je opisati odgovore i intervencije različitih sustava u situacijama ispadanja. Stručnjaci opisuju širok spektar intervencija obrazovanja, socijalne skrbi, zdravstva, rada i zapošljavanja, civilnog društva te lokalne i područne samouprave. Međutim, njihova dostupnost i provedba ovise o lokalnim resursima i projektima, dok postupanje često počiva na individualnom trudu stručnjaka, bez jasnih protokola i standarda. Najprisutnije intervencije usmjerene su na promjenu ponašanja i vrijednosti mladih i njihovih obitelji, dok su mjere obrazovnog i socijalnog uključivanja te redistribucije manje dostupne i nedovoljno kontinuirane. Nalazi potvrđuju potrebu za ciljanim intervencijama prilagođenima različitim životnim okolnostima i putanjama ispadanja. Za mlade koji su već ispali iz obrazovnog sustava ključan je razvoj fleksibilnijih modela reintegracije koji bi povezivali osnovno obrazovanje odraslih s osposobljavanjem, plaćenim radnim angažmanom i mjerama socijalnog uključivanja. Njihova provedba zahtijeva stabilno financiranje programa, financijsku sigurnost mladih i geografsku dostupnost. Autorica ističe da različite putanje ispadanja i reintegracije zahtijevaju diferencirane pristupe i individualno planiranje obrazovnog i socijalnog uključivanja u suradnji s mladom osobom i njezinim mrežama podrške. Posebno nedostaju modeli istodobnog rada, obrazovanja i osposobljavanja za mlade koji nemaju financijsku podršku obitelji. I na kraju zadnji specifični cilj bio je istražiti obrasce suradnje i koordinacije među sustavima u odgovoru na ispadanje mladih iz osnovnoškolskoga odgoja i obrazovanja. Suradnja među sustavima prepoznata je kao ključan, ali nedovoljno razvijen element odgovora na ispadanje. Autorica naglašava da je potrebno unaprijediti razmjenu informacija, razviti standarde i protokole postupanja te jasnije definirati odgovornosti i koordinaciju aktivnosti, te uvesti profesionalne pozicije usmjerene na rad s mladima u zajednici te na koordinaciju među relevantnim sustavima.

Sveukupno, dobiveni rezultati upućuju na potrebu inkluzivnoga i koordiniranoga odgovora različitih sustava usmjerenog na prevenciju ispadanja, smanjivanje obrazovnih nejednakosti i socijalno uključivanje najranjivijih skupina mladih. Posebno se ističe potreba za ranim

prepoznavanjem rizika, jačanjem suradnje među sustavima te razvojem intervencija reintegracije koje bi osigurale socijalnu sigurnost mladih tijekom ponovnog uključivanja u obrazovanje.

Doprinos ovog istraživanja ogleda se u tome što problem ispadanja iz osnovne škole čini vidljivijim u hrvatskom društvu, povezuje perspektive stručnjaka i mladih te otvara prostor za oblikovanje sustavnih, ciljanih i pravednijih odgovora. Nalazi ovog istraživanja pokazuju da ispadanje iz obrazovanja nije samo obrazovni problem, već i pitanje socijalne pravde i društvenih nejednakosti, zbog čega zahtijeva odgovor usmjeren na različite razine ekološkog sustava i na razvoj integriranih i diferenciranih intervencija koje mogu pridonijeti ne samo većoj obrazovnoj uključenosti nego i smanjenju nejednakosti i izjednačavanju mogućnosti za mlade koji su višestruko ranjivi i socijalno isključeni.

S teorijskog aspekta, doprinos istraživanja ogleda se u integraciji teorije ekoloških sustava i modela višedimenzionalne socijalne isključenosti, čime se omogućuje cjelovitije razumijevanje ispadanja kao procesa koji se razvija kroz vrijeme i kroz interakciju različitih razina sustava. Empirijski nalazi potvrđuju relevantnost i primjenjivost ovih teorijskih modela te naglašavaju potrebu povezivanja obrazovnih i socijalnih politika s pitanjima socijalne pravde i ljudskih prava. Poseban doprinos istraživanja predstavlja uključivanje mladih koji su ispali iz sustava, kao ranjive i teško dostupne skupine, čime se omogućuje uvid u njihova subjektivna iskustva i njihovu percepciju procesa ispadanja. Time se empirijski potvrđuje potreba za razvojem standarda postupanja kao i za razvojem diferenciranih i fleksibilnih pristupa u prevenciji i odgovoru na ispadanje.

Na razini javnih politika, nalazi istraživanja pružaju empirijsku osnovu za oblikovanje preporuka usmjerenih na jačanje sustavne podrške, ranu identifikaciju rizika, razvoj dostupnih i prilagođenih intervencija te unapređenje međuresorne suradnje. Ovi nalazi mogu poslužiti kao temelj za razvoj javnih politika i mjera koje ciljano odgovaraju na problem ispadanja iz sustava osnovnoškolskoga odgoja i obrazovanja.

S metodološkog aspekta korištenje kvalitativne metodologije i kombinacija različitih metoda istraživanje doprinosi razvoju metodoloških pristupa u području primjene ekološke teorije i modela socijalne isključenosti. Istraživanje je provedeno kroz sekvencijalni višemetodski kvalitativni dizajn kao inovativan istraživački pristup koji je uključio dvije faze provedbe različitih kvalitativnih metoda. Prikupljanjem podataka o iskustvima, percepcijama i doživljajima stručnjaka i mladih omogućeno je razumijevanje višerazinskih rizika, međudjelovanja sustava i pojedinca te institucionalnih odgovora na ispadanje iz osnovnoškolskoga obrazovanja. U radu je prisutna inovativnost u načinu formiranja uzorka, koji uključuje stručnjake iz različitih sustava te mlade koji su ispali iz osnovne škole. U prvoj fazi sa stručnjacima su provedene fokusne grupe i intervjui, a u drugoj fazi višestruka studija slučaja za koju su podatci prikupljeni kroz intervjue sa stručnjacima i mladim osobama te kroz analizu dokumentacije. Istraživanje u prvoj fazi pruža uvid u percepciju stručnjaka koji rade izravno s mladima koji su ispali iz sustava osnovnoškolskoga odgoja i obrazovanja. Pri tome su obuhvaćene perspektive stručnjaka iz različitih sustava, čime je omogućeno sagledavanje pristupa pojedinih sustava i njihove međusobne suradnje u odgovoru na ispadanje mladih. Uz to, istraživanje uključuje i perspektivu samih mladih koji su ispali iz sustava osnovnoškolskoga odgoja i obrazovanja.

Mišljenje i prijedlog:

Povjerenstvo je mišljenja da doktorski rad Martine Horvat pod naslovom „Višerazinski čimbenici ispadanja iz sustava osnovnoškolskog obrazovanja iz perspektive stručnjaka i mladih“ predstavlja adekvatno teorijski i metodološki utemeljeno znanstveno istraživanje. Provedeno istraživanje unapređuje teorijsko i empirijsko razumijevanje procesa ispadanja iz osnovnoškolskoga obrazovanja u Hrvatskoj kroz integraciju perspektiva stručnjaka i mladih te nadopunjuje postojeće spoznaje o ispadanju uz fokus na višerazinske čimbenike ispadanja iz osnovne škole, odgovore i intervencije različitih sustava te njihovu međusobnu suradnju i koordinaciju.

S obzirom na njegovu konceptualnu i metodološku razinu, rad predstavlja značajan znanstveni doprinos, a dobiveni empirijski nalazi mogu poslužiti kao temelj daljnjih istraživanja u području problematike ispadanja djece i mladih iz obrazovnog sustava, kao i osnova za preporuke vezano uz prevenciju ispadanja i intervencije različitih sustava.

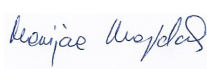
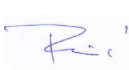
Stoga povjerenstvo predlaže Vijeću Pravnog fakulteta u Zagrebu da prihvati doktorski rad Martine Horvat, da imenuje povjerenstvo za obranu doktorskog rada te da nakon dobivenog izvješća o uspješnoj obrani doktorskog rada predloži Sveučilištu u Zagrebu da Martini Horvat dodijeli akademski stupanj doktorice znanosti iz područja društvenih znanosti, polja socijalnih djelatnosti, grane socijalne politika.

Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu rada ima izdvojeno mišljenje):

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

Napomena (po potrebi)

Potpisi članova Povjerenstva za ocjenu doktorskoga rada ³ :	Ime i prezime, titula, ustanova, država	Potpis
	1. <i>Marijana Majdak, prof.dr.sc., Pravni fakultet Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska</i> (predsjednik Povjerenstva)	
	2. <i>Gordana Berc, prof.dr.sc., Pravni fakultet Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska</i>	
	3. <i>Martina Ferić, prof.dr.sc., Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska</i>	
	4..	
	5..	
	6..	
	7..	

U Zagrebu, 28.09.2026
(mjesto i datum)

³ 6. i 7. član povjerenstva dopušteni su samo u slučaju dvojnog doktorata